

AKTUALNI OSVRTI

Državni strateški investicijski projekti i projektni ciklusi u Republici Hrvatskoj

ANTO BAJO, Institut za javne financije, Zagreb

JAKŠA PULJIZ, Institut za razvoj i međunarodne odnose, Zagreb

---

Ministarstvo gospodarstva, poduzetnika i obrta (MINGPO) u saborsku proceduru uputilo je **Zakon o strateškim investicijskim projektima Republike Hrvatske. Izvorni Zakon donesen je još 2013. (NN 133/13) i pretrpio je dvije promjene, a sada se predlaže novi kojim bi se konciznije definirali strateški investicijski projekti te aktivnosti za uklanjanje administrativnih prepreka za njihovu provedbu. Riječ je o skraćanju i ubrzanju ishoda dokumentacije za javne i privatne projekte i javno-privatne investicijske projekte od strateškog interesa za RH.**

Zakonom se uređuju kriteriji i postupak prijave strateških investicijskih projekata, postupak procjene, odabira, pripreme i provedbe, raspolaganje nekretninama u vlasništvu države za potrebe provedbe strateških projekata, davanje koncesija i izdavanje potrebnih upravnih akata.

Mjerodavna tijela za prijavu projekata. Svi privatni i javno-privatni projekti prijavljuju se Agenciji za investicije i konkurentnost, a javni projekti MINGPO-u. Administrativnu provjeru zaprimljenih projektnih prijava iz područja energetike (koju je ranije obavljao ukinuti Centar za praćenje poslovanja energetskega sektora i investicija) obavlja MINGPO (za javne projekte) i Agencija za investicije i konkurentnost (za privatne i javno-privatne projekte).

Uvrštavanje na listu strateških projekata. Zakonom se uređuje postupak uvrštavanja, produljenja roka, te postupak brisanja. Za energetske projekte od zajedničkog europskog interesa (*Projects of Common interest - PCI*) predlaže se prioritetni status u nacionalnom zakonodavstvu, te da se takvi projekti (na prijedlog Povjerenstva) automatski uvrštavaju na Listu strateških projekata¹. MINGPO će uredbom propisati sadržaj i način podnošenja prijave projekta.

Svi projekti financirani iz fondova EU-a su prioritetni. Investicijski projekti koji će se financirati iz europskih strukturnih i investicijskih fondova i provoditi tijekom programskog razdoblja 2014.-2020. (kao i u sljedećoj financijskoj perspektivi), na prijedlog Povjerenstva automatizmom se uvrštavaju na Listu strateških projekata kao i prateća infrastruktura neophodna za njegovu realizaciju. Zanimljivo, premda ispunjava uvjete Pelješki most nije na popisu prioritetnih projekata, a popratni projekti koji osiguravaju njegovu provedbu jesu. No kako su dobivene sve dozvole za gradnju očito nije prepreka za postojanje statusa strateškog projekta.

---

¹ Radi se o osiguravanju provedbe Uredbe (EU) br. 347/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2013. o smjernicama za transeuropsku energetska infrastrukturu.

Zakon ne pomaže u rješavanju problema nepovoljne sektorske strukture ulaganja. Struktura prijavljenih projekata pokazuje da je više prometnih i ekoloških projekata nego gospodarskih, iako bi bilo poželjno da je obratno. Činjenica da među prijavljenim projektima ne postoji ni jedan projekt ulaganja u prerađivačku industriju ili u ICT (vidjeti tablice u prilogu **prijedloga Zakona**) sasvim dovoljno govori o slabostima politike privlačenja ulaganja pri čemu ništa ne upućuje da će se novim Zakonom nešto bitnije promijeniti. Zanimljivo, većina predloženih strateških projekata izvan je područja upravne nadležnosti MINGPO-a.

Potrebno je povezati prijedlog ovoga zakona s prijedlogom Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem. U prijedlogu ovoga zakona nedostaje jedna načelna odredba o potrebi usklađenosti projekata s relevantnim strateškim dokumentima (kao jednog od elemenata ocjene prihvatljivosti prijedloga). Takvog „propusta“ nema kod prostornog planiranja gdje se traži usklađenost strateških investicija s prostornim planovima (a što može biti ograničavajući čimbenik za provedbu projekata).

Dodatni je cilj smanjiti odnosno ukloniti političke rizike u provedbi projekata. Investitorima, a posebice inozemnim, jako je bitno da se vlasti odrede prema projektima (neovisno radi li se o nacionalnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini). Politička podrška ni u kojem slučaju ne znači da ti projekti trebaju doći na listu strateških po političkim (neekonomskim) kriterijima, nego da se radi o projektima za koje se mogu očekivati značajne gospodarske odnosno ukupne društvene koristi. U tom pogledu, ukoliko se bude osigurao kontinuitet, te primjerena razina učinkovitosti u rješavanju utvrđenih prepreka u pripremi strateških projekata Zakon može povoljno utjecati na privlačenje investicija.

Politički rizik ima više komponenti, a najčešće je odustajanje od projekta već u fazi pripreme i to bez objašnjenja investorima i široj javnosti. Javni i privatni novci su potrošeni, investitori zbunjeni, a ishod izrazito nepovoljan za sve dionike. Na primjer, država je prije tri godine uložila značajna sredstva u pripremu projekta monetizacije autocesta, privukla je privatne ulagače koji su uložili novce u projektnu dokumentaciju i analizu stanja, a onda se povukla. Država (središnja, regionalna, lokalna) lutanjem i nejasnim odlukama dovodi privatne investitore u sumnju oko izvedivosti projekta što može biti dovoljan razlog za odustajanje. Primjer su dileme oko ulaganja u golf terene na Srđu ili problem norveških investitora s neriješenim imovinsko-pravnim odnosima u Sućurju na Hvaru.

Prijedlog Zakona pruža dobar institucionalni okvir za uklanjanje administrativnih ograničenja za privlačenje većih investicijskih projekata u Hrvatsku. No, on sigurno neće riješiti ključne probleme investicijske politike u Hrvatskoj.